

NÁVRH

na skrátené legislatívne konanie o vládnom návrhu zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Na rokovanie vlády Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) sa predkladá návrh na skrátené legislatívne konanie o vládnom návrhu zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh zákona“).

Cieľom návrhu zákona je riešenie urgentnej situácie fungovania hodnotiacich komisií vytváraných na účely hodnotenia sudcov a postavenia ich členov, ktorými sú tzv. emeritní sudcovia. Súčasná práva úprava v § 27b ods. 1 zákona o sudcoch a prísediach umožňuje, aby členom hodnotiacej komisie bol aj sudca, ktorý sa vzdal funkcie sudcu alebo ktorému zanikla funkcia sudcu z dôvodu dosiahnutia veku 67 rokov. Opomína sa však kategória sudcov, ktorí boli odvolaní z funkcie sudcu z dôvodu dosiahnutia veku 65 rokov. Okrem toho, z platnej úpravy nie je jednoznačne zrejmé akým spôsobom a na akom súde má byť ukotvený člen hodnotiacej komisie, ktorému zanikla funkcia sudcu, čo vytvára nepriaznivú situáciu pre tých emeritných sudcov, ktorí boli zvolení do hodnotiacich komisií. Preto sa navrhuje túto otázku upraviť výslovným spôsobom.

Nevyriešenie vyššie uvedených otázok okamžitým zásahom zákonodarcu môže ochromiť fungovania hodnotiacich komisií, a tým pádom aj obsadzovanie voľných miest sudcov, predsedov súdov, vyvodzovanie disciplinárnej zodpovednosti a systém pravidelného hodnotenia sudcov. Všetky tieto negatívne javy ovplyvňujú riadnu obsadenosť súdov sudcami, čo negatívne ovplyvňuje efektívne fungovanie súdov a plynulosť súdnych konaní, a v konečnom dôsledku neumožňuje vytvárať predpoklady pre riadne napĺňanie ústavne garantovaného práva na súdnu ochranu a prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov.

Čo sa týka uvedenej potreby okamžitého zásahu zákonodarcu vláda na tomto mieste uvádza, že si je vedomá skutočnosti, že v prípade aplikácie § 89 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovaní poriadku Národnej rady Slovenskej republiky môže Národná rada uplatňovať právomoc uznieť sa na skrátenom legislatívnom konaní iba ak objektívne existuje mimoriadna okolnosť, a v jej rámci ide o dostatočne odôvodnený prípad ohrozenia základných ľudských práv a slobôd alebo bezpečnosti alebo hrozbu značných hospodárskych škôd pre štát.

Ohrozenie základných ľudských práv a slobôd alebo bezpečnosti alebo hrozba značných hospodárskych škôd pre štát je potenciálnym následkom mimoriadnej okolnosti, ktorý je aj podľa presvedčenia vlády potrebné individualizovať. Ohrozenie základných ľudských práv a slobôd alebo bezpečnosti alebo hrozba značných hospodárskych škôd pre štát je dostatočne odôvodnené vtedy, ak ohrozenie je reálne (atribút reálnosti ohrozenia), priame (atribút bezprostrednosti ohrozenia) a je konkretizovaný spôsob ohrozenia (atribút konkrétnosti ohrozenia).

Vláda sa taktiež stotožňuje s tézou, že princípy demokratického právneho štátu sa uplatňujú i v procese tvorby práva na zákonodarnej úrovni. Za esenciálne pre zadosťučinenie princípom demokratického právneho štátu v procese tvorby práva vláda považuje najmä

dodržiavanie princípu slobodnej súťaže politických strán, princípu väčšinového rozhodovania a ochrany menšiny, ale aj princípu verejnosti v zmysle práva verejnosti oboznámiť sa a identifikovať sa s „produktom“ parlamentnej procedúry (návrhom zákona). Vláda plne rešpektuje princíp pluralizmu, princíp otvorenej diskusie zástancov konkurenčného názoru i princíp ochrany práva parlamentnej menšiny (parlamentnej opozície) na prezentovanie názoru a kontrolu vládnucej väčšiny. V neposlednom rade si vláda ctí právo občianskej spoločnosti na oboznámenie sa s procesom tvorby práva a predkladanou zákonnou úpravou.

Vláda je zároveň presvedčená, že v čase pandémie ochorenia COVID-19 a tým súvisiaceho vyhlásenia núdzového stavu (mimoriadna okolnosť) je potrebné prijímať mnohé opatrenia na sanáciu pandémie ochorenia COVID-19 za účelom ochrany životov a zdravia obyvateľstva. Tieto opatrenia však neraz zasahujú do iných ústavou a zákonmi garantovaných práv a slobôd jednotlivcov, skupín osôb, podnikateľov alebo právnických osôb.

Ochranu týmto právam a slobodám poskytujú predovšetkým súdy v príslušných súdnych konaniach. Aby táto ochrana bola aj v čase pandémie ochorenia COVID-19 riadna a efektívna, je potrebné zabezpečiť jednak obsadenosť týchto súdov, ako aj predpoklady pre potenciálne efektívne vyvodzovanie disciplinárnej zodpovednosti sudcov. K napĺňaniu týchto pozitívnych záväzkoch štátu, vyplývajúcich z ústavného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. Ústavy a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, prísne nabáda i judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky, najmä týkajúca sa prietáhov v súdnych konaniach a dodržiavania práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

Predkladaný návrh zákona si kladie za cieľ práve jasne opísaným, reálnym a bezprostredným hrozbám porušenia práva na súdnu ochranu účastníkov súdnych konaní a ich práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov predísť v čo najkratšom čase a čo najefektívnejšie. Uvedené legislatívne opatrenia je preto potrebné prijať tak, aby mohli byť účinné čo najskôr, keďže neriešenie vzniknutej situácie alebo oddiaľovanie jej riešenia by mohlo byť príčinou načrtnutého prehlbovania vzniknutých problémov súvisiacich s uplatňovaním ústavou garantovaných práv na súdnu ochranu a na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

Z týchto dôvodov má vláda za preukázané, že záujem na efektívnom napĺňaní práva na súdnu ochranu účastníkov súdnych konaní a práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v čase pandémie ochorenia COVID-19 a s tým súvisiaceho prijímania opatrení zasahujúcich do práv obyvateľov, odôvodňuje prijatie návrhu zákona v skrátanom legislatívnom konaní a ústavne tak ospravedlňuje s tým (t. j. so skrátaným legislatívnym konaním) súvisiaci zásah do princípov parlamentnej tvorby práva vyššie opísaných.

Podľa § 89 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovanom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky sú preto splnené podmienky na prerokovanie návrhu zákona v skrátanom legislatívnom konaní, pretože sú ohrozené základné ľudské práva a slobody.